МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ З ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Галузі знань: І «Охорона здоров’я та соціальне забезпечення»

Складник освіти: післядипломна освіта

Спеціальність: І 8 Фармація

Професійна кваліфікація: менеджер (управитель) з фармації

Попередня освіта: фармацевт, фармацевт клінічний, менеджер (управитель) з фармації

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ ЗДМФУ
Голова Вченої ради
_____ / проф. Юрій КОЛЕСНИК
(протокол № 5 від « 24 » грудня 2024 р)
Програма підготовки вводиться в дію з 25.12.2025 р.
_____ / проф. Юрій КОЛЕСНИК
(наказ № 447 від « 25 » грудня 2024 р

Запоріжжя 2024

ПЕРЕДМОВА

Програму підготовки циклу з підвищення кваліфікації спеціальності І8 «Фармація», освітня програма «Фармація» за професійною кваліфікацією менеджер (управитель) з фармації, складено робочою групою, відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 р. № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників» (із змінами) від 14 липня 2021 р. № 725, Наказу МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами), Наказ МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами).

Затверджено рішенням Вченої ради Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, протокол № 5 від 24.12.2024 р. Введено в дію Наказом ректора Університету № 447 від 25.12.2024 р.

Керівник робочої групи:

Бушуєва І.В. - доктор фармацевтичних наук, професор, завідувач кафедри управління і економіки фармації та фармацевтичної технології Запорізького державного медичного університету;

Робоча група:

1. **Білай І.М.** доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри клінічної фармації, фармакотерапії, фармакогнозії та фармацевтичної хімії Запорізького державного медичного університету
2. **Мазулін О.В**. доктор фармацевтичних наук, професор кафедри клінічної фармації, фармакотерапії, фармакогнозії та фармацевтичної хімії Запорізького державного медичного університету
3. **Смойловська Г.П.** кандидат фармацевтичних наук, доцент кафедри управління і економіки фармації та фармацевтичної технології ЗВО Запорізького державного медичного університету
4. **Берест Г.Г.** кандидат фармацевтичних наук, доцент клінічної фармації, фармакотерапії, фармакогнозії та фармацевтичної хімії ЗВО Запорізького державного медичного університету

Рецензії-відгуки:

Борисенко Наталія Миколаївна декан факультету магістерської та бакалаврської підготовки Черкаської медичної академії (м. Черкаси)

Литвиненкова Тамара Григорівна голова правління громадської організації «Фармацевтична асоціація Дніпропетровської області» (м. Дніпро)

І. ВСТУП

1. Післядипломна освіта: основним завданням циклів спеціалізації, є отримання та удосконалення професійних знань і навичок шляхом оновлення наявних та отримання нових теоретичних і практичних знань, необхідністю освоєння сучасних та нових методів вирішення професійних завдань, формування і закріплення на практиці професійних знань, умінь і навичок, отриманих в результаті теоретичної підготовки, необхідністю вивчення світового досвіду тощо.

2. Попередня освіта перелік освітніх програм: фармацевти, фармацевти клінічні, менеджери (управителі) з фармації, які не працюівали більше трьох років за цією спеціальністю (за наказом МОЗ України від 25.07.2023 № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями» (із змінами).

3. Програма підготовки з підвищення кваліфікації за спеціальністю І8 «Фармація», – освітня програма «Фармація» – проходження циклу підвищення кваліфікації за професійною кваліфікацією менеджер (управитель) з фармації проводиться за програмою підготовки затвердженою Вченою радою ЗДМФУ, та розробленими на їх основі робочими програмами та навчальними планами затвердженими на Вченій раді Навчально-наукового інституту післядипломної освіти.

4. Слухачі, які виконали навчальний план та програму циклу підвищення кваліфікації, підлягають атестації на визначення рівня знань та практичних навичок з присвоєнням професійної кваліфікації менеджер (управитель) з фармації.

ІІ. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

Галузь знань	І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»
Спеціальність	І 8 Фармація
Складник освіти	післядипломна освіта
Кваліфікація	менеджер (управитель) з фармації
Передумови вступу	Фармацевти, менеджер (управитель) з фармації, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю
Форма проходження підвищення кваліффікації	Очна та/або дистанційна участь в режимі реального часу.
Мова (и)	Українська
Академічні права фармацевтів	Робота на посадах фармацевта у фармацевтичних закладах та закладах охорони здоров'я. Безперервний професійний розвиток, цикли тематичного удосконалення.
Моніторинг та оцінювання	Наказ МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами), Наказ МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами)
Обсяг програми	Тривалість підготовки: - 2 місяці (312 годин / 10,4 ЄКТС), відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями» (із змінами).

ІІІ. ПЕРЕЛІК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Інтегральна компетентність	Здатність успішно керувати фармацевтичним підприємством, розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у роботі підприємства із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних, соціально-економічних наук та чинного законодавства України.
Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК 1.** Здатність діяти соціально відповідально та відповідно громадянській свідомості. **ЗК 2.** Здатність навчатися та самонавчатися. **ЗК 3.** Здатність діяти на підставі етичних суджень. **ЗК 4.** Здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел. **ЗК 5.** Здатність застосовувати знання на практиці. **ЗК 6.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися та володіти сучасними знаннями і навичками (навичками soft skils). **ЗК 7.** Здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей. **ЗК 8.** Здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми, незалежно від їх походження та особливостей культури, поваги до різноманітності. **ЗК 9.** Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. **ЗК 10.** Здатність відповідально ставитися до завдань і обов'язків. **ЗК 11.** Здатність забезпечувати відповідність управлінських рішень до законодавчих і нормативних актів про охорону здоров'я. **ЗК 12.** Здатність оцінювати роботу аптечного закладу за основними показниками виробничої діяльності. **ЗК 13.** Здатність надавати допомогу молодшому фармацевтичному персоналу. **ЗК 14.** Здатність надавати науково-консультативну допомогу спеціалістам лікувально-профілактичних закладів та аптечних філій з питань фармації.
Професійні компетентності (ПК)	**ПК 1.** Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик. **ПК 2.** Здатність організовувати діяльність аптеки із забезпечення населення та закладів охорони здоров'я ЛЗ та засобами медичного призначення, дію системи обліку та звітності в аптечних закладах, запроваджувати та застосовувати новітні підходи та методи у фармацевтичній діяльності, застосовувати порядок проведення інвентаризації. **ПК 3.** Забезпечувати відповідність управлінських рішень до законодавчих і нормативних актів про охорону здоров'я.

	ПК 4. Здатність використовувати методи і підходи до управління трудовим колективом. **ПК 5.** Здатність формувати асортиментну політику підприємства, враховуючи принципи фармацевтичного маркетингу та менеджменту і конкурентне середовище. **ПК 6.** Здатність налагодити фармацевтичний порядок та контроль за дотриманням умов, стандартів, вимог щодо відпуску та зберігання ЛЗ, проводити утилізацією відходів ЛЗ відповідно до вимог нормативно-правових джерел. **ПК 7.** Здатність проводити ціноутворення на лікарські препарати, медичні вироби та парафармацевтичну продукцію із дотриманням вимог нормативно-правових документів. **ПК 8.** Здатність використовувати в роботі методи фармакоекономічного аналізу для раціонального використання коштів і закупівель ЛЗ. **ПК 9.** Здатність організовувати виробничу діяльність аптек щодо виготовлення ЛЗ у різних лікарських формах відповідно до правил Належної аптечної практики (GPP) та організовувати (або брати участь) у виробництві ЛЗ в умовах фармацевтичних підприємств згідно з вимогами Належної виробничої практики (GMP). **ПК 10.** Здатність налагодити системи трудового права та техніки безпеки на фармацевтичному підприємстві та її дотримання. **ПК 11.** Здатність проводити атестацію та акредитацію фармацевтичних закладів різних форм власності. **ПК 12.** Здатність організовувати та здійснювати контроль якості ЛЗ відповідно до вимог Державної фармакопеї України та належних практик, застосовуючи фізичні, фізико-хімічні, хімічні методи аналізу. **ПК 13.** Здатність організовувати та проводити заготівлю, висушування ЛРС залежно від наявності певних груп БАР. Проводити стандартизацію ЛРС та препаратів рослинного походження. **ПК 14.** Здатність забезпечувати раціональне застосування рецептурних та безрецептурних ЛЗ згідно з фізико-хімічними, фармакологічними характеристиками, біохімічними, патофізіологічними особливостями конкретного захворювання та протоколами його лікування; здійснювати фармацевтичну опіку при виборі та відпуску безрецептурних ЛЗ.

За результатами опанування програми з підвищення кваліфікації за професійною кваліфікацією менеджер (управитель) з фармації, фармацевт досягає наступних програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання

ПРН 1. Застосовувати знання загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності.
ПРН 2. Складати бізнес-плани та аналізувати основні планово-економічні показники, зокрема, обсяги обігу з роздрібної та оптової реалізації ЛЗ, перспективи проєктування плану товарних запасів, витрат обігу, рентабельності, продуктивності праці, нормативної (штатної) чисельності та якісного кадрового складу працівників аптек; проводити облік розрахунків по заробітній платі (нарахування, оподаткування), аналізувати бухгалтерський баланс та рахунки обліку аптечного підприємства
ПРН 3. Здійснювати комплекс організаційно-управлінських заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я ЛЗ й іншими товарами аптечного асортименту.
ПРН 4. Оформити угоди із постачальниками фармацевтичної продукції, дотримуючись основ договірного права, здійснювати претензійну роботу.
ПРН 5. Використовувати інформаційні та комп'ютерні технології у практичній фармації.
ПРН 6. Розробляти, впровадити та застосувати підходи менеджменту у професійній діяльності аптечних, оптових організацій, виробничих підприємств та інших фармацевтичних установ; організовувати на підприємстві систему охорони праці та техніки безпеки, а також контроль за дотриманням їх норм.
ПРН 7. Організовувати і здійснювати загальне та маркетингове управління асортиментною, товарно-інноваційною, ціновою, збутовою та комунікативною політиками суб'єктів фармацевтичного ринку.
ПРН 8. Організовувати санітарно-гігієнічний режим у фармацевтичному закладі та дотримання його норм при здійсненні професійної діяльності вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності.
ПРН 9. Організувати виробництво ЛЗ на фармацевтичних підприємствах та виготовлення ЛЗ в аптеках, обґрунтовувати технологію ЛЗ.
ПРН 10. Застосовувати у професійній діяльності результати реалізації стандартів GMP, GSP, GXP тощо.
ПРН 11. Застосовувати в роботі методи фармакоекономічного аналізу для раціонального використання коштів і закупівель ЛЗ.
ПРН 12. Визначати основні органолептичні, фізико-хімічні, хімічні показники ЛЗ, обґрунтовувати та обирати методи для стандартизації, здійснювати статистичну обробку результатів згідно з вимогами ДФУ.
ПРН 13. Проводити контроль (всі види) із оформленням відповідної документації.
ПРН 14. Застосовувати сучасні методи аналізу ЛРС та препаратів на її основі.
ПРН 15. Проводити аналіз ЛЗ різних фармакотерапевтичних груп, враховуючи їх клініко-фармацевтичні характеристики.
ПРН 16. Проводити інспектування аптечних установ із оформленням відповідної документації

Матриця забезпечення професійних компетентностей циклу підвищення кваліфікації програмним результатам навчання

ПРН / ПК	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	*	*		*				*	*	*						*
2		*	*	*		*	*	*								
3		*	*	*		*	*	*	*	*	*					*
4			*	*		*	*									
5			*	*		*	*			*						
6										*						
7		*	*	*												
8		*	*	*	*	*	*				*					
9								*	*	*						
10	*															*
11																*
12												*	*	*	*	
13												*		*		
14	*		*												*	

IV. Перелік компонентів програми підготовки циклу підвищення кваліфікації за професійною кваліфікацією менеджер (управитель) з фармації:

2 місяці (312 годин / 10,4 кредитів ЄКТС):

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів/годин	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти:			
ОК 1	Управління та економіка фармації	7,5/226	залік
ОК 2	Клінічна фармація	0,5/14	залік
ОК 3	Якість, стандартизація та сертифікація ліків	0,8/24	залік
ОК 4	Фармацевтична технологія	0,4/12	залік
ОК 5	Особливості забезпечення якості і стандартизації ЛЗ і біологічно активних харчових добавок рослинного походження	0,27/8	залік
ОК 6	Спеціальна підготовка	0,6/12	залік
ОК 7	Медичне право України	0,27/8	залік
Атестація		**0,27/8**	**іспит**
Разом		**10,4/312**	

V. Структурно-логічна схема

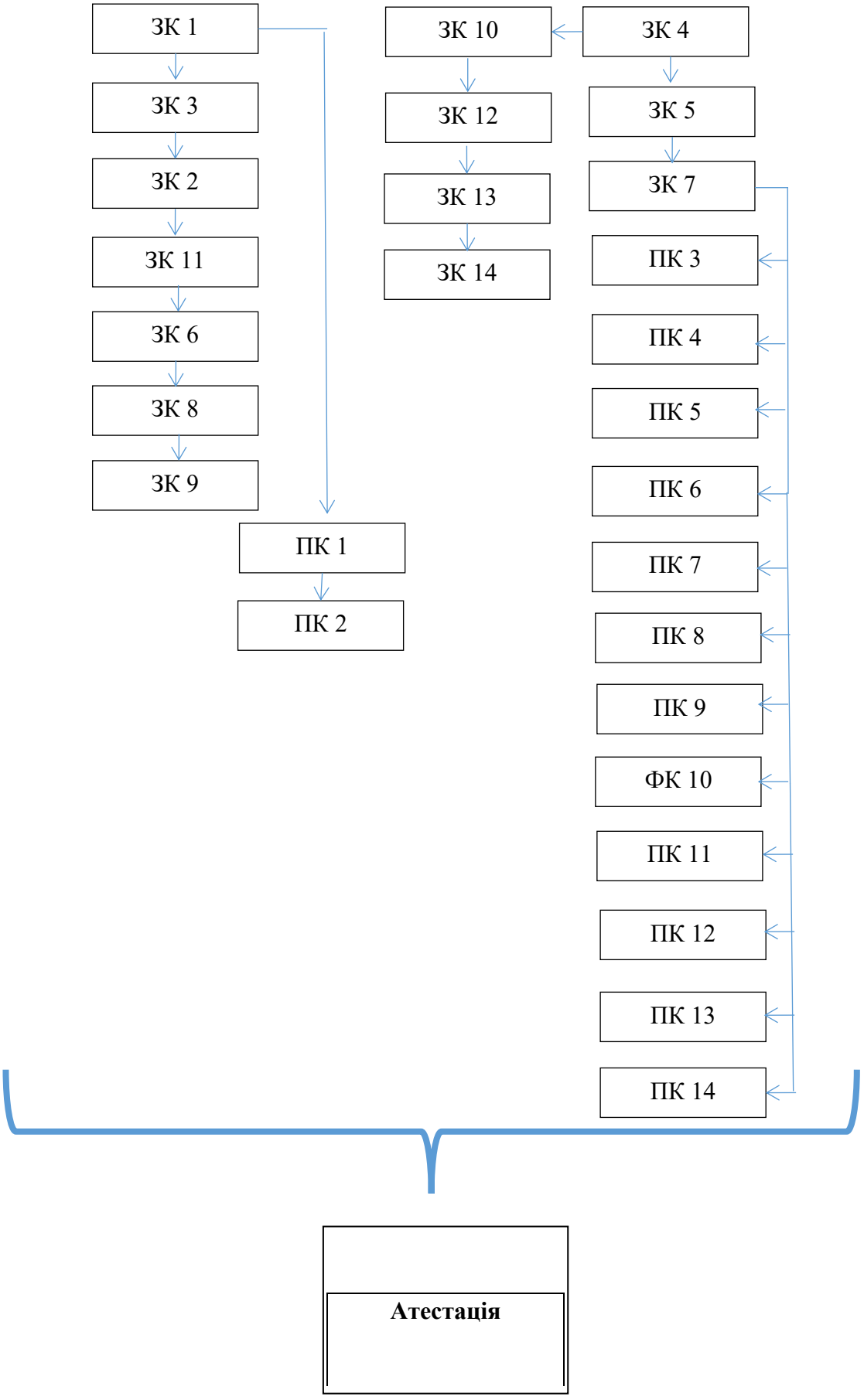

VI. Атестація

Види контролю: поточний, підсумковий, самоконтроль, атестація.

Атестація на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням професійної кваліфікації менеджер (управитель) з фармації підлягають особи, що пройшли цикли підвищення кваліфікації. Склад атестаційної комісії, яка проводить атестацію на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням або підтвердженням професійної кваліфікації менеджер (управитель) з фармації формується закладом вищої (післядипломної) освіти.

До атестації для визначення знань та практичних навичок, допускаються слухачі які повністю виконали програму підготовки. Допуск до проведення атестації для визначення знань та практичних навичок оформлюється наказом ректора закладу вищої освіти.

Атестація слухачів включає:

- іспит з оволодіння практичними навичками;
- співбесіда.

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 5-ти бальною (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 1–2 – «незадовільно») і вербальною («зараховано», «не зараховано») системами.

За результатами атестації присвоюється кваліфікація менеджер (управитель) з фармації. Атестаційна комісія ухвалює одне з рішень: присвоїти кваліфікацію або відмовити в її присвоєнні. За результатами позитивної атестації на підставі рішення атестаційної комісії фармацевтам, видається сертифікат встановленого зразка.

V. ЛІТЕРАТУРА

1. Організація фармацевтичного забезпечення населення: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, А.А. Котвіцька, Г.Л. Панфілова та інш.; За ред.. А.С. Немченко. – Х.: Авіста – ВЛТ, 2017. – 488 с.
2. Сучасні аспекти фармацевтичного маркетингу: Навч. посібник для провізорів-інтернів/ І.М. Білай, Т.С. Райкова, І.В. Бушуєва та інші. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2016. – 245 с.
3. Основи економіки та ситеми обліку у фармації: Навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закл./ А.С. Немченко, Г.Л. Панфилова, В.М. Чернуха та інш.; За ред. А.С. Немченко. – Х.: Вид-во НфаУ: Золоті сторінки, 2015.-504 с.
4. Мнушко З.М. Менеджмент і маркетинг у фармації. Ч. І Менеджмент у фармації [Текст]: підруч. [для вищ. навч. закл.] / З.М.Мнушко, Н.М. Діхтярьова; за ред. З.М. Мнушко. – Харків: Основа; Вид во НФаУ, 2007. – 360 с.

Законодавчі, нормативні документи (можуть змінюватися)

1. Державний формуляр лікарських засобів.-10-й вип. /За ред. В.Т.Чумака, В.І.Мальцева, А.М.Морозова, В.Д.Парія, А.В.Степаненко [Електронний ресурс] .- 80 Min /442 МВ. — Наказ Міністерства охорони здоров’я України 10 . 05. 2018 № 868
2. Про порядок контролю якості лікарських засобів під час оптової та роздрібної торгівлі: Наказ МОЗ України 29 вересня 2014 року № 677 [Електронний ресурс].– Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua.
3. Деякі питання державного регулювання цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення: Постанова Кабінету Міністрів України від25.03. 2009 р .№333[Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2009-п
4. Про рекламу: Закон Українивід3.07.96 № 279/96-ВР // Юридичні аспекти фармації: збірник нормативно-правових актів станом на 10 лютого 2001 року - Х.: Мегаполіс, 2001. – С. 267 - 270.
5. Про відпуски: Закон України від 15 листопада 1996 року № 504/96-ВР -[Електронний ресурс]. – Режим доступу :http://www.zakon.rada.gov.ua
6. Про ліцензування господарської діяльності: Закон Українивід02 березня 2015 р.№ 222 – VIII/ - [Електронний ресурс] –Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
7. Положення про Міністерство охорони здоров’я України: Постанова Кабінету Міністрів Українивід 25 березня 2015 року № 267 - [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
8. Перелік закладів охорони здоров’я: Наказ Міністерства охорони здоров’я України від28.10.2002 № 385 із змінами - [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
9. Довідник Кваліфікаційних характеристик професій працівників (Витяг): Міністерство охорони здоров’я України, Міністерство праці та соціальної політики України // Випуск № 78. – Охорона здоров’я.
10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV - ВР[Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14
11. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори: Закон України від 15 лютого 1995 року№60/95–ВР в редакції Закону № 530 від 22 грудня 2006 р. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
12. Про затвердження опису сигнального покажчика аптечного закладу та його структурного підрозділу: Наказ Міністерства охорони здоров’я України від 10.07.2017 №777 - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0922-17
13. Про затвердження мінімального обов’язкового асортименту лікарських засобів і виробів медичного призначення, які відпускаються для населення з фельдшерсько-акушерських пунктів: Наказ Міністерства охорони здоров’я України від 27.09.2005 № 495 - [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1303-05
14. Про затвердження переліку лікарських засобів і виробів медичного призначення у медичному кабінеті дошкільного навчального закладу для надання невідкладної медичної допомоги: Наказ Міністерства охорони здоров’я України, Міністерства освіти і науки

України від 30.08.2005 № 432/496 - [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
15. Про застосування реєстраторів розрахункових операції у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України від 6 липня 1995 року № 265/95-ВР [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-вр
16. Про порядок проведення профілактичних щеплень в Україні та контроль якості й обігу медичних імунобіологічних препаратів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України 16.09.2011 № 595- [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1159-11
17. Про затвердження переліку допоміжних речовин, барвників, що входять до складу лікарських засобів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.2007 № 339 - [Електронний ресурс]– Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
18. Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань: Постанова КМУ від 17 серпня 1998 року №1303 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
19. Про затвердження Інструкції про книгу відгуків і пропозиції на підприємствах роздрібної торгівлі та громадського харчування (Витяг): Наказ Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 24 червня 1996 р. № 349 із змінами -[Електронний ресурс]- Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-96
20. Про затвердження Правил виробництва (виготовлення) та контролю якості лікарських засобів в умовах аптеки: Наказ МОЗ України № 812 від 17.10.2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.zakon.rada.gov.ua
21. Про затвердження Інструкції про порядок позначення роздрібних цінна товари народного споживання в підприємствах роздрібної торгівлі тагромадського харчування: Наказ Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 04.01.97 № 2 - [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0004-97
22. Про затвердження Інструкції про санітарно-протиепідемічного режиму аптечних закладів: Наказ МОЗ України № 275 від 15. 05. 2006 року [Електронний ресурс] – Режим доступу:http://www.zakon.rada.gov.ua
23. Про затвердження положення про Державну службу України з лікарських засобів та контролю за наркотиками: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 серпня2015 р. № 647. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
24. Про затвердження Правил виписування рецептів та вимог-замовлень на лікарські засоби, виробів медичного призначення, Порядку відпустку лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків та вимог-замовлень: Наказ МОЗ України № 360 від 19.07.2005 [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
25. Деякі питання ліцензування господарської діяльності з культивування рослин, включених до таблиці I переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізації (відпуску), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного переліку: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 квітня 2016 р. № 282 – Електронний ресурс] – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/282-2016-п
26. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібної торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів): Постанова КМУ від 30 листопада 2016 р. № 929 - [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929-2016-п
27. Про внесення змін до Переліку лікарських засобів вітчизняного та іноземного виробництва, які можуть закуповувати заклади охорони здоров'я, що повністю або частково фінансуються з державного та місцевих бюджетів: Наказ МОЗ України від 15.12.2004 N 625 [Електронний ресурс] - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1605-04

28. Про затвердження Переліку лікарських засобів, дозволених до застосування в Україні, які відпускаються без рецептів з аптек та їх структурних підрозділів: Наказ МОЗ України 02.04.2018 № 599 [Електронний ресурс] Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0494-18
29. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними (Витяг): Закон України від 1995 року № 10, ст.62 із змінами [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
30. Про затвердження Переліків отруйних та сильнодіючих лікарських засобів: Наказ МОЗ України № 490 від 17.08.2007 [Електронний ресурс]- Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
31. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (Витяг): Постанова Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770 зі змінами - [Електронний ресурс] –Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
32. Про організацію зберігання а аптечних установах різних груп лікарських засобів і виробів медичного призначення: Наказ МОЗ України № 44 від 16.03.1993 // Юридичні аспекти фармації: Збірник нормативно-правовихактів станом на 10 лютого 2001 р. – Харків: Мегаполіс, 2001. – С. 408 – 417.
33. Про затвердження Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом. ПОСТАНОВА від 3 червня 2009 р. N 589 - [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/589-2009-п
34. Про затвердження порядку придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров’я: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 травня 2013 р. № 333. - [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
35. Про критерії віднесення наркотичних (психотропних) лікарських засобів, що містять малу кількість наркотичних засобів або психотропних речовин і прекурсорів, до категорії лікарських засобів, які відпускаються без рецептів: Наказ Міністерства охорони здоров’я України від 4.05.2003 № 210 із змінами - [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
36. Про критерії визначення категорії відпуску лікарських засобів: Наказ Міністерства охорони здоров’яУкраїнивід17.05.2001 № 185 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
37. Про затвердження Вимог до об'єктів і приміщень, призначених для здійснення діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та зберігання вилучених з незаконного обігу таких засобів і речовин: Наказ МВС України 29.01.2018№ 52. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
38. Про порядок відбору зразків продукції для визначення її якісних показників: Постанова Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2007 р. № 1280-[Електронний ресурс]–Режим доступу: http://www. zakon.rada.gov.ua
39. Про порядок проведення сертифікації підприємств, які здійснюють оптову реалізацію (дистрибуцію) лікарських засобів: Наказ Міністерства охорони здоров’я України 23.08.2005 № 421 - [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
40. Про затвердження Порядку сертифікації якості лікарських засобів для міжнародної торгівлі та підтвердження для активних фармацевтичних інгредієнтів, що експортуються: Наказ Міністерства охорони здоров’я України 07.12.2012№ 1008- [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2218-12
41. Про порядок здійснення державного контролю за якістю лікарських засобів, що ввозяться в Україну: Постанова Кабінету Міністрів України від 14вересня 2005 р.№ 902 із змінами - [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
42. Про затвердження правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах: Наказ Міністерства охорониздоров’яУкраїни16.12.2003№ 584 –[Електронний ресурс]–Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua

43. Про затвердження порядку встановлення заборони (тимчасової заборони), та поновлення обігу лікарських засобів на території України: Наказ Міністерства охорони здоров'я України 22.11.2011 № 809. - [Електронний ресурс]– Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
44. Про затвердження правил утилізації та знищення лікарських засобів :Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 242від 24.04.2015 - [Електронний ресурс]–Режим доступу:http://www.zakon.rada.gov.ua
45. Про затвердження правил проведення утилізації та знищення неякісних лікарських засобів, до складу яких входять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори: Наказ Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України9.03.99 № 67/59- [Електронний ресурс]– Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
46. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративніправопорушеннязаконодавстваУкраїнищодозабезпеченняякостілікарських засобів: Наказ Міністерства охорони здоров'я України 26.10.2001 № 428 із змінами - [Електронний ресурс]– Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua.
47. Положення про спеціалізацію (інтернатуру) випускників вищих медичних і фармацевтичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації медичних факультетів університетів: Наказ Міністерства охорони здоров'я Українивід 19вересня 1996 р. №291 із змінами -[Електронний ресурс] –Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
48. Про затвердження переліку спеціальностей та строки навчання в інтернатурі випускників вищих медичних і фармацевтичних закладів, медичних факультетів університетів: Наказ Міністерства охорониздоров'яУкраїни23.02 2005№ 81 із змінами -[Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
49. Положення про післядипломне навчання лікарів (провізорів): Наказ Міністерства охорони здоров'я України 22.07.1993 № 166 - [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
50. Положення про проведення іспитів на передатестаційних циклах: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 18 травня 1994 р. № 73 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua
51. Положення про порядок проведення атестації фармацевтів: НаказМіністерстваохорониздоров'яУкраїни12. 12. 2006 р№ 818 –[Електронний ресурс] – Режим доступу:http://www.zakon.rada.gov.ua
52. Про затвердження умов оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установсоціального захисту населення: Наказ Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України 05.10.2005№308/519 із змінами - [Електронний ресурс]–Режим доступу : http://www.zakon.rada.gov.ua
53. Про оплату праці : Закон України від 24 березня 1995 року № 108/95-ВР [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.zakon.rada.gov.ua
54. Про лікарські засоби: Закон України від 4квітня 1996року № 123/96 ВР [Електронний ресурс] –Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua

Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

(офіційні сайти та інформаційні портали)

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://rada.gov.ua/.
2. Державний експертний центр ЛЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.dec.gov.ua/.
3. Державний реєстр ЛЗ (Експертний центр ЛЗ) [Електронний ресурс]. –Режим доступу : http://www.drlz.kiev.ua/.
4. Державний реєстр лікарських засобів України [Електронний ресурс]. –Режим доступу : www.drlz.com.ua.
5. Довідник лікарських засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.drlz.kiev.ua/.
6. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/.
7. Кабінет Міністрів України (урядовий портал) [Електронний ресурс]. –Режим доступу :

http://www.kmu.gov.ua/.
8. Міністерство економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.me.gov.ua/.
9. Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.who.int/ru/.
10. Національний перелік ОЛЗ (МОЗ України) [Електронний ресурс]. –Режим доступу : http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_naclist/.
11. Сайт Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками: http://www.diklz.gov.ua/control/main/uk/index.
12. http://www.apteka.ua/
13. http://zakon.rada.gov.ua/
14. http://www.moz.gov.ua/
15. http://compendium.com.ua//
16. http://www.provisor.com.ua/